

KIIRHINNANG EESTI MAJANDUSELE JAANUARIS SÜVENENUD GLOBAALSE KRIISI TAUSTAL

Päevakajalist, 5. veebruar 2009

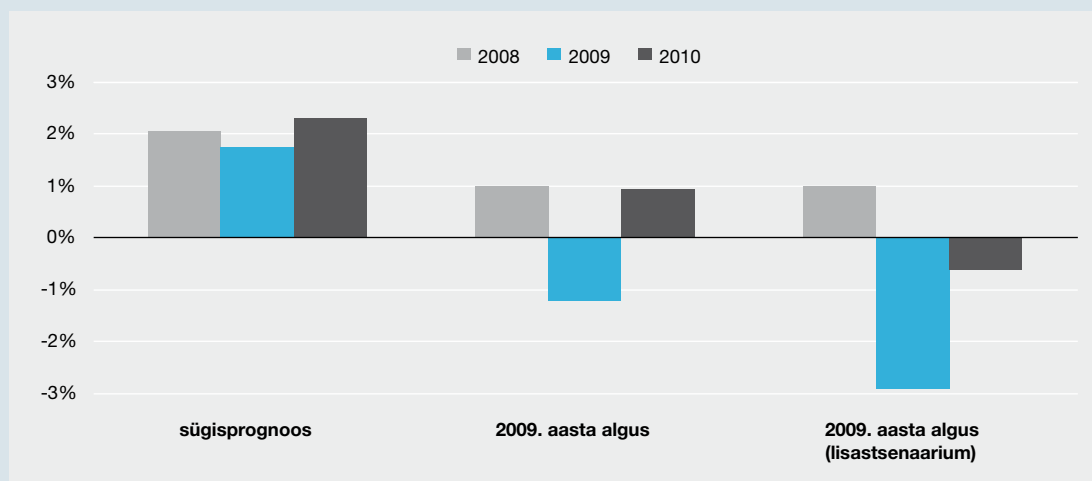
Eesti peamistel välisurgudel eelmise aasta lõpul järsult tugevnenud finantskriis ja süvenev majanduslangus suurendavad märkimisväärselt Eesti majandust 2009. aastal mõjutavaid riske.

Pea kõigi rahvusvaheliste organisatsioonide ja erasektori (EL, IMF, Consensus Forecasts jt) prognoosid Eesti väliskeskonna kohta kattuvad nüüdseks Eesti Panga sügisprognoosi lisastsenaariumiga. Nende prognooside põhjal eeldasime oktoobris, et Eesti majanduspartnerite majandus kasvab keskmiselt 1,5 protsenti, kuid nüüd on oodata hoopis rohkem kui 1protsendist kahanemist.

Ka viimaseid prognoose ümbritseb suur määramatus. Paljude analüütikute hinnangul võib Eesti väliskeskond kujuneda veelgi ebasoodsamaks. Üleilmne majandus- ja finantskriis on tugevalt mõju-

tanud meie väliskaubanduspartnerite ettevõtteid. Välisnõudlus võib osaliselt taastuda aastal 2010, kuid uus tõus ei ole tõenäoliselt kiire ja sõltub riikide võimest kohaneda uue keskkonnaga. Samas tuleb märkida, et intressimäärade langus ja märkimisväärsed eelarvepoliitilised stiimulid kõigis peamistes majanduspiirkondades aitavad maailmamajandusel rasketest aegadest üle saada.

Järsult langenud välisnõudluse tõttu võib Eesti majanduse reaalmaht väheneda käesoleval aastal kuni 5,5 protsenti. See Eesti Panga hinnang on üldiselt kooskõlas Euroopa Komisjoni jaanuaris avaldatud hinnangutega. Kui Eesti väliskaubanduspartnerite majanduse maht väheneb keskmiselt 3 protsenti võrra, võib Eesti majanduse maht kahaneda kuni 9 protsenti võrra.

Väliskaubanduspartnerite majanduskasvu prognoos aastatel 2008–2010

Allikas: Consensus Forecasts (2009); Eesti Panga eksperthinnangud

Inflatsioon on alanenud Eesti Panga sügisprognoosis eeldatust märksa kiiremini ega ulatu 2009. aastal üle 2 protsenti. 2010. aastal hinnatase ei muutu. Selle peamine põhjus on lisaks kahanevale sisenõudlusele nafta hinna märkimisväärne alanemine ning toiduainete suur hinnalangus. Prognoosi lisa-

stsenariumis eeldatud majanduskasvu suurem langus tooks aga kaasa hinnataseme alanemise 2010. aastal. Igal juhul on inflatsiooni hoogne aeglustumine 2009. ja 2010. aastal ootuspärane ja õigeaegne reaktsioon eelmiste aastate kiirele hinnakasvule, eriti sisenõudlusele suunatud sektorites.

Eesti väliskaubanduse puudujääk on viimastel kuudel kiiresti kahanenud. Jooksevkonto puudujääk ehk kodumaiste säästude ja investeeringute vahe on alanemas tasemele, kus Euroopa Liidu struktuurifondidest tehtavate investeeringute sissevoolu arvestades puudub Eestil põhimõtteliselt vajadus kaasata täiendavat väliskapitali. Välispositsiooni tugevdab ka eraisikute säästmise, mis on oluliselt kasvanud.

Eesti majanduse edasisi väljavaateid hinnates tuleb silmas pidada, et sisenõudluse kiire kasvu järgne kohandumine algas juba 2007. aasta teisel poolel. Eelnevatel aastatel üle kuumenenud kinnisvara- ja ehitussektoris vähenes tootmismahd 2008. aasta teisel poolel märkimisväärselt. Tublisti on kahanenud ka eratarbimine. Seetõttu on paljud ettevõtted oma tegevust muutnud ning viinud hinnad ja palgad uue turusituatsiooniga kooskõlla. Seda tõendab tööhõive langus ja paindlike töövormide ulatuslikum kasutamine, sealhulgas töötaja lühendamise. Majanduse kohandumist 2009. aastal leevendab langevate intressimäärade ja inflatsiooni positiivne mõju sissetulekutele.

Lähiaja majanduspoliitika peamine eesmärk on vähendada avaliku sektori 2009. aasta kuludid ligikaudu 3,5 protsendi võrra prognoositavast SKPst ning viia riigieelarve kooskõlla uue majandusolukorraga. 8–9 miljardi krooni suurune eelarvekärbe peaks eelarvepuudujäägi stabiliseerima 3 protsendi tasemel SKPst. See tagab Maastrichti eelarvekriteeriumi täitmise ja toetab euroalaga ühinemise perspektiivi. 2009. aastal peab arvestama ka eelarve puudujäägi kasinaks muutunud rahastamisvõimalustega. Et majanduse maht jääb lähiaastatel varem prognoositust märksa väiksemaks, siis tuleb üle vaadata mitte ainult kulude kasvutempo, vaid ka nende tase. Selleks, et eelarvepoliitika ja majandus püsiks usaldusväärseks, tuleb teha otsuseid, mis vähendavad riigieelarve puudujääki 2010. aastal veelgi ning tagavad ülejäägi taastamise järgnevatel aastatel.

Uueks kasvuetapiks valmistudes on toeks Eesti majanduse jätkuvalt tugevad põhialused: kindel pangandussüsteem, paindlik ettevõtluskeskkond ja tööturg ning eelmistel aastatel kogutud eelarvereservid. Majanduse struktuurne tugevus, riigi rahanduse usaldusväärsus ja stabiilne maksusüsteem on uute investeeringute peamine eeldus. Lisaks vajavad ettevõtted pangandussektori tuge ja laenuressurssi. Majanduse ümberkorraldamine võtab aega ning jätkub osaliselt ka 2010. aastal. Eesti majanduskasvu taastamine sõltub eelkõige sellest, millal taastub välismajanduse kasv.

Eesti majanduse põhinäitajad aastatel 2007–2010

		2007	2008	2009**	2010**
SKP (mld kr)	Põhistsenaarium	239	251*	242	245
	Lisastsenaarium	239	251*	230	222
SKP kasv (%)	Põhistsenaarium	6,3	-3,0*	-5,5	1,0
	Lisastsenaarium	6,3	-3,0*	-8,9	-3,5
Inflatsioon (%)	Põhistsenaarium	6,8	10,6	2,0	0,3
	Lisastsenaarium	6,8	10,6	0,2	-1,7

* Neljanda kvartali andmed on hinnangulised.

** Prognoos.